

REFERAT

MØTE: Folkemøte i Sørvågen 2.5.2013 – oppstart verneplan
Lofotodden nasjonalpark

Tid: 02.05.2013
Sted: Gymsalen på Sørvågen skole
Møteleder: Lillian Rasmussen
Referent: Ingvild Gabrielsen (IGA) og Ragnhild Redse Mjaaseth (RMJ)
Tilstede: Ca 40
Meldt fravær:

SAKSLISTE

Sak nr	Tema	Ansvar
1	Bakgrunnen for at prosessen med verneplan for Lofotodden ble satt i gang	Lillian Rasmussen og Stein Iversen
2	Organisering av prosessen (styringsgruppa, referansegruppa, medvirkning...)	IGA/RMJ
3	Framdriftsplan og kartlegginger	IGA/RMJ
4	Framlegg av forskriftsmal og grensa for utredningsområdet	IGA/RMJ
5	Spørsmål og diskusjon	
6	Valg av grunneiere til referansegruppa, ev med avstemning	Lillian Rasmussen

Lillian Rasmussen åpnet møtet og informerte om prosessen i Moskenes kommune før oppstart av verneplan for Lofotodden.

Stein Iversen informerte om prosessen i Flakstad kommune.

Roar Høgsæt holdt en innledning om vernearbeid generelt.

Ragnhild og Ingvild holdt en presentasjon med informasjon om organisering av verneplanarbeidet for Lofotodden, informasjon om framdriftsplan, kartlegginger som er planlagt og konsekvenser av et vern. Presentasjonen er vedlagt dette møtereferatet.

Spørsmål og diskusjon – gjengitt tematisk

Det som er skrevet i *kursiv* og merket «Fylkesmannens kommentar» ble ikke sagt på selve møtet, men er spørsmål og kommentarer som vi måtte sjekke opp i etterkant av møtet, og som vi ønsker skal besvares. Ikke alle innspill og spørsmål er kommentert i referatet.

Grunneiere som ikke har fått oppstartsmelding

Det kom innspill om at flere grunneiere har ikke fått tilsendt oppstartsmelding. Blant annet en representant fra grunneierne for gårdsnummer 27 i Flakstad kommune, og noen grunneiere på Tuv i Moskenes kommune.

Fylkesmannens kommentar:

Vi beklager at ikke alle grunneierne er informert. Vi kan gjøre feil, og det kan være mangler i matrikkelen. Derfor er også oppstart meldt i pressen. Vi vil fortløpende sende ut melding når vi oppdager feil og ber om at de som kjenner til mangler gir oss beskjed.

Frist for innspill

Det kom innspill om at fristen for innspill til oppstartsmeldinga må utsettes 3 måneder slik at alle grunneiere kan bli varslet.

Roar Høgsæt svarte at fristen for å komme med innspill til oppstartsmeldinga er en arbeidsfrist, og er satt for at styringsgruppa skal ha noe konkret å jobbe med på planlagt møte i slutten av juni. Innspill som kommer utover sommeren og høsten vil også bli tatt med. Det er viktig å få frem de viktigste interessene så tidlig som mulig i prosessen.

Fylkesmannens kommentar:

Vi gjør oppmerksom på at fristen i juni ikke gjelder oppnevning av grunneierrepresentanter til referansegruppa. Vi må ha tilbakemelding på representanter til referansegruppa før 1. møte som etter planen skal avholdes i september.

Problemer med turisme, ferdsel og forsøpling

Det kom flere innspill om problemer med slitasje og forsøpling:

1. En nasjonalpark vil føre til en turistøkning på 60 % og dermed enda mer slitasje på naturen. Det er et paradoks å lage en nasjonalpark for å verne området, som vil føre til økt ferdsel og økt slitasje på naturen. Det er en risiko for naturen.
2. Det er masse turister på Bunesstranda som ødelegger stranda. Skal turistene få rettigheter som grunneierne ikke har? Turistene fører med seg søppel og erosjon og de gjør fra seg over alt. Det er behov for å sette opp et toalett ved Bunesstranda. Grunneierne må ikke bli skjøvet til side, til fordel for turistene.
3. 70 % av kommunens areal blir verna. Skal vi gi opp oss selv for turistene?
4. Det er stor slitasje på naturen i området, men kanskje kan en nasjonalpark få inn penger til å bøte på slitasjen.
5. Det er for lite informasjon til turistene nå, kanskje kan et nasjonalparksenter være med å få ut mer informasjon til turistene. Kanskje kan vi også få penger til sikre stiene og legge klopper hvis vi får nasjonalpark. Den gamle moloen på Ånstad er nedreven, kanskje kunne vi få penger til å bygge opp igjen denne.
6. Vi trenger flere helårsturister, ikke flere sommerturister.
7. Vi har ingen stolt historie for å bruke naturen på en skånsom måte. Men vi må se muligheten i bruk og vern. Det koster uansett hva vi skal satse på i framtida; olje, nasjonalpark eller næringsutvikling. En nasjonalpark vil innebære et stort potensiale for reiselivet. Landbruket kan også få et løft innenfor utredningsområdet.

8. Vi må ta vare på det området vi har, får mer kontroll på ferdselen. Det er viktig å få bedre kontroll med turismen. Det har vært en del dugnad langs de slitte turstiene for å bøte på slitasjen, men det er en stor jobb som det trengs mye ressurser for å få gjort, en nasjonalpark kan være løsningen for å få inn mer penger til å bøte på slitasjen. I Moskenes kommune går folketallet ned, og vi trenger arbeidsplasser.
9. Det er mange turløyper, og stort potensiale for utvikling av disse.
10. Klopping er "skittent" og både synbart og lite miljøvennlig. Det bør satses på fine oppbygde murte steinveier.
11. Hva med å bygge steinstier/steinveier i de slitasjeutsatte randsonene, for eksempel Studalen overnfor Sørvågen?

Roar Høgsæt svarte at verneplanen i utgangspunktet ikke skal legge til rette for turister, men hvis næringslivet vil, er det muligheter. Nasjonalparken fører med seg penger til skjøtsel og en mulighet til å kontrollere ferdsel ved å tilrettelegge enkelte turstier. Innenfor en eventuell nasjonalpark kan man definere noen besøkspunkt som skal tilrettelegges slik at turistene enkelt kan komme seg dit. Slik kan vi holde turistene unna de mest sårbare områdene.

Lillian Rasmussen svarte at vi har helårsturisme i dag, for eksempel skikjørere. Det vil bli større mulighet til å styre ferdselen med oppretting av en nasjonalpark. Vi har store utfordringer knyttet til å begrense slitasjen, spesielt ved organisert ferdsel.

Grense for utredningsområdet

Det kom flere innspill som gjaldt avgrensingen av utredningsområdet:

1. Grensene er satt vilkårlig. Hvorfor er ikke grensa trukket helt ned til Kjerkfjorden? Kraftledninger har vært en del av andre nasjonalparker. Kun tre fastboende kan ikke være noe argument for at det ikke skal tas med.
2. Det var delte meninger om det finnes statsallmenning innenfor utredningsområdet eller om alt er privat eiendom.
3. Det kom spørsmål om hvorfor bare overflaten av havet er verna.
4. Det kom spørsmål om hvorfor Ågvatnet er med i sin helhet.
5. Det kom innspill på at drikkevannskilden til Fredvang er innenfor utredningsgrensa (vatnet på toppen av Møllelva). Det finnes et område med laksesett helt i nord (nord for Mulstøa). Dette bør komme på utsida av grensa. Det er ei hytte ved Mulstøa, ei hytte oppe på fjellet, naust i Stokkvik som drives av Lofoten Turlag. Et område med torvrettigheter er innenfor utredningsområdet.
6. Innspill: Da spørsmålet om nasjonalpark først var oppe i 2007 var det kun yttersida av Lofotodden som var aktuelt. Ved å trekke grensa på innersida vil store deler av

kommunen bli båndlagt. Ønsker å ta ut innersida av utredningsområdet. Vi bør ha folkeavstemning om kommunens innbyggere ønsker dette.

7. Det var uenighet om hvor stor del av kommunens areal utredningsområdet utgjorde. Det var en diskusjon om arealet var over eller under 70 %.

Lillian Rasmussen svarte at grensa var trukket slik for å få med spennet i naturen i området. Det må presiseres at dette er en utredningsgrense, som vil kunne justeres som følge av innspill.

Roar Høgsæt svarte at i forprosjektet for utredning av nasjonalpark var det viktig å vise Direktoratet for naturforvaltning at Lofotodden hadde stor spennvidde og variasjon i naturen, og dermed ble innersida også tatt med i utredningsområdet. Men da ønsket Moskenes kommune at det skulle være en mulighet å få bygge hytter på gamle tufter innenfor verneområdet. Når det gjelder spørsmålet om hvorfor bare overflata av havet er verna svarte Roar Høgsæt at det er en gammel tradisjon ved vern av nasjonalpark. Båter kan kjøre, og fiske berøres ikke i områder der overflaten av havet er verna.

Fylkesmannens kommentar:

Vi ønsker å ta med Ågvatnet i utredningsområdet for å få belyst om det er mulig å ta inn i sin helhet eller om deler av det bør tas ut underveis i prosessen. Vi påpeker at dette er en utredningsgrense, og at denne er grunnlaget for all kartlegging som skal gjøres i sommer. Det er veldig vanskelig å få inn nye områder i nasjonalparken utenfor utredningsområdet, derfor er det bedre å ta med for mye og heller innskrenke området etter hvert som det kommer innspill. Når det gjelder hvor stor del av kommunen utredningsområdet utgjør, er det ca. 61 % av kommunens landareal.

Økt risiko for at menneskeliv går tapt ved opprettelse av nasjonalpark

Innspill:

1. På yttersida er det værhardt. Hva om noen padler med kajakk rundt på yttersida og det blir en stor redningsaksjon? En nasjonalpark vil øke turistferdsel, og flere menneskeliv kan gå tapt.
2. I hyttene på yttersida har det vært innbrudd av turister i nød. Vinduer er knust. Hvem skal erstatte disse skadene?

Lillian Rasmussen svarte at for sånne saker så er det norsk lov som gjelder.

Hyttebygging på gamle tufter

Det er ønskelig å ha mulighet til å bygge hytter på gamle tufter andre steder enn på Tuv og Ånstad, for eksempel på Bunes.

Landbruk

Innspill:

1. Rev, ravn og ørn tar lam, og vi må ha en åpning i verneforskriften for å ta hånd om disse skadedyra innenfor nasjonalparken.

2. Det er plassert en del slikkesteiner til sauene på beite rundt omkring i området. Dette fører til store tråkkskader rundt disse steinene. Vi må ta høyde for et moderne landbruk i nasjonalparken. Uttak av torv må fortsatt være lov.

Roar Høgsæt svarte at verneforskriften ikke skal begrense muligheten til å ta ut rovdyr som gjør skade på beitedyr. Eventuelt vern vil ikke skape begrensninger på tradisjonelt husdyrbeite.

Organisert ferdsel og muligheter for begrensninger

Innspill:

Det har vært mye fokus på slitasje og lokalbefolkningen er redd for at området skal bli stengt av på grunn av slitasje. Det er flytebrygge på Hell, og kanskje kan det i framtida bli billettpriser for å gå i land.

Roar Høgsæt svarte at den enkelte innbygger kan gå der han vil. Det blir ingen begrensninger for den enkelte innenfor nasjonalparken. Flytebrygger som ligger i dag, kan bli liggende. Når det gjelder hytter, vil det sannsynligvis bli satt regler for utviding og ombygging.

Fylkesmannens kommentar:

Det vil ikke bli tillatt å ta billettpriser for å gå i land, eller gå inn i nasjonalparken. Retten til å gå hvor man vil i utmark er nedfelt i allemannsretten i friluftsløven.

Skog og gjengroing

Spørsmål:

Deler av området er i gjengroing med krattskog. Vil det være mulig å rydde skog innenfor en nasjonalpark?

Fylkesmannens kommentar:

Verneverdiene innenfor Lofotodden nasjonalpark er ikke knyttet til skogområdene, men det åpne landskapet. I en verneforskrift vil det dermed kunne åpnes for rydding av kratt og skog i områder som før har vært åpne.

Næringsutvikling og tilrettelegging i en nasjonalpark

Innspill/spørsmål:

1. Hva med kai for turbåt på Tuv for å kanalisere turister via steinsatt sti, opp på Hellsegga? Kaiområdet vil kunne inneholde informasjon om Lofotodden og farer ved Moskenesstraumen (Malstraumen) En turbåt ville også fungere som oppsynsbåt, eller/og være samme båt som trafikkerer Reinefjorden.
2. Hva med å lage turløype og *via ferrata* langs Lofoteggen – Ågvannet til Lofotodden/Hellsegga og opp til Reinebringen?
3. Vil det være mulig å få lagt ut flytebrygger i randsonen til en nasjonalpark, eks. Fæsthælen, Kirkefjorden, Forsfjorden, Vinstad, Rostad og Reine.

4. Hvor mye penger vil tilføres kommunen ved nasjonalpark? Vil staten, som annekterer 60-70 % av øya, gi økte økonomiske midler, selv 100 millioner eller 200 millioner vil være småpenger.
5. Hvor mye penger tilføres næringsliv og hytteeiere/tomteeiere?
6. Næringsavdelingen burde delta på møtene ikke bare miljøvernavdelinga.

Fylkesmannens kommentar:

Områdene utenfor en eventuell nasjonalpark vil forvaltes av Moskenes kommune, og spørsmål om utlegging av flytebrygger her, må avklares med dem. Innenfor en eventuell nasjonalpark kan det åpnes for utlegging av flytebrygger i hele, eller deler av området etter søknad. De som har planer/ønsker om dette bes om å spille det inn til oss.

Det vil ikke komme noen direkte økonomiske overføringer til kommunen ved etablering av en nasjonalpark. Kommunen har søkt om skjønnsmidler for å følge opp verneplanprosessen lokalt. Ved en eventuell etablering av nasjonalpark vil det bli gitt økonomiske midler til etablering av nasjonalparkstyre som skal forvalte området, samt ansettelse av nasjonalparkforvalter.

Grunneiere innenfor en eventuell nasjonalpark vil ha mulighet til å fremme krav om erstatning. Det gis erstatning for igangværende bruk som blir hindret ved en nasjonalpark. I praksis er det svært få tilfeller som utløser erstatning.

En nasjonalpark vil kunne bidra med økonomiske midler til informasjon, skjøtsel, tilrettelegging og tiltak for kanalisering av ferdsel.

Miljøvernavdelingen på Fylkesmannen jobber ikke direkte med næringsutvikling og reiseliv. Dersom det er ønskelig kan det være aktuelt å invitere næringsavdelingen hos Nordland Fylkeskommune og Fylkesmannens landbruksavdeling med på et møte.

Verneverdier

Innspill:

Det er veldig lite fugleliv på yttersiden av øya. Etter at folk flyttet og det er mindre slo i havet har fuglene trukket inn mot fiskeværene på innersiden

Fylkesmannens kommentar:

I løpet av 2013 vil det blant annet bli kartlagt sjøfugl innenfor utredningsområdet.

Grunneiere til referansegruppa

Det ble stilt spørsmål ved sammensetning av grunneierrepresentanter til referansegruppa, og spesielt hvorfor grunneier fra randsonene som Vinstad, Kjerkfjorden og Fredvang skal være med i referansegruppa, da disse er lite berørt av vernet. Det burde heller være representanter fra området mellom Hell og Stokkvika, samt Bunes. Det ble også stilt spørsmål ved hvorfor et historielag skal være med i referansegruppa, i og med at det er framtida det er snakk om.

Lillian Rasmussen svarte at vi tar høyde for flere grunneiere inn i referansegruppa enn de som er foreslått.

Lillian Rasmussen oppfordret grunneierne fra de forskjellige stedene til å snakke sammen, og bli enige om en representant til referansegruppa. Følgende personer fikk ansvar for å finne representanter fra de ulike områdene:

- Fredvang: Kurt Atle Hansen og Stein Iversen
- Hell: Svein-Otto Olsen og Ann Sofi
- Tuv: Bjørnar
- Ånstad: Reidar Johansen og Svein Otto Olsen
- Refsvika: Mildrid Refsvik
- Bunes: Bjørn Hugo Bendiksen og Harald Bunes
- Horseid: Tor Gunnar Olsen
- Hermannsdalen: Knut Ivar Ingebrigtsen
- Kjerkjorden: Oddvar Berntsen

Dette må avklares før møtet i september. Det er altså ikke frist for innspill til representanter for referansegruppa 5. juni.